

 <p>Финансирано от Европейския съюз</p> <p>Следващо Поколение ЕС</p>	 <p>План за възстановяване и устойчивост</p>	 <p>Република България</p>
--	--	--

ПОЛИТИКА ЗА БОРБА С ИЗМАМИТЕ

Една от основните функции на Структурата за наблюдение и докладване („СНД“) по Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ) на ЕС в администрацията на Министерството на труда и социалната политика, съгласно чл. 8, ал. 1, т. 13 от Постановление № 157 на Министерския съвет от 7.07.2022 г. за определяне на органите и структурите, отговорни за изпълнението на Плана за възстановяване и устойчивост на Република България, и на техните основни функции, е да бъдат предприети необходимите мерки, свързани с предотвратяването на измами, корупция, конфликт на интереси и двойно финансиране от Механизма и от други програми на Съюза, както и от други национални или международни източници на финансиране. Задължението обхваща всички етапи на администрирането на нередности и измами, включително превенцията, противодействието и предприемането на действия за борба с противоправните прояви. Мерките следва да обхващат превантивни действия, установяване, докладване и коригиране на случаи на конфликт на интереси, корупция, измама и двойно финансиране и възстановяване на неправомерно получени средства от крайните получатели (КП), включително да създадат организация за извършване на оценка на риска от измами.

Настоящата политика е съобразена с предприетите актуални инициативи за защита финансовите интереси на ЕС на европейско ниво – Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2017 година относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред (PIF Директива); Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 година за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура (Регламент за Европейска прокуратура) и Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на

Съвета от 23 октомври 2019 година относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза. В областта на превенцията и противодействието на конфликта на интереси са взети предвид Насоките на Европейската комисия относно избягването и управлението на конфликти на интереси съгласно Финансовия регламент (2021/С 121/01). Политиката е в пълно съответствие и с националната нормативна уредба, както и с Националната стратегия за превенция и борба с нередностите и измамите, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз за периода 2021 – 2027 г. Използваните понятия за измама, корупция и конфликт на интереси се отнасят за описване на широк кръг от нарушения. Определения за престъпленията, свързани с измама и корупция се съдържат в цитираната PIF Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета, транспонирана в българското законодателство с Наказателния кодекс и Закона за административните нарушения и наказания. В допълнение по отношение на корупцията, осъществявана от лица, заемащи висша публична длъжност, е приложим Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (ЗПКОНПИ). Легална дефиниция на конфликта на интереси във връзка с изпълнение на бюджета на Европейския съюз се съдържа в Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 година за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, а в националната нормативна рамка определение за конфликт на интереси и правилата за установяването му са регламентирани в ЗПКОНПИ. Законът е приложим както по отношение на лица, заемащи висша публична длъжност, посочени в чл. 6, ал. 1 от същия, така и по отношение на лицата по §2 от допълнителните разпоредби на закона. Измамата, корупцията, конфликта на интереси и двойното финансиране не само имат реално или потенциално финансово отражение, но може да доведат и до увреждане на репутацията на организацията, отговаряща за ефективното и ефикасно управление на финансовите средства. Това е от особено значение за публичните организации, отговарящи за управлението на средствата на ЕС.

Съгласно одобрената със Заповед № ЗМФ-526 от 1 юли 2022 г. на заместник министър-председателя по еврофондовете и министър на финансите Система за управление и контрол на Плана за възстановяване и устойчивост (СУКПВУ) участниците в процеса по управление и изпълнение на Плана - КП, СНД, ДНФ, ИА ОСЕС, АФКОС, прилагат контроли за предотвратяване, установяване и коригиране на измами, корупция, конфликт на интереси и двойно финансиране. Функциите по разследване се извършват от компетентните за това органи, в рамките на правомощията им по европейското или национално право: Прокуратурата на Република България, Европейската прокуратура, Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (КПКОНПИ), АФКОС и ОЛАФ. Информацията

по случаите на сериозни нередности се въвежда, обновява и съхранява в специален модул в информационната система за ПВУ (ИСУН 2020).

За изпълнение на политиката за борба с измамите, служителите на СНД по МВУ на ЕС в администрацията на Министерството на труда и социалната политика, са ангажирани да поддържат високи правни, етични и морални стандарти, да се придържат към принципите на почтеност, обективност и честност, с цел противопоставяне на измамите и корупцията в начина, по който извършва своята дейност, в съответствие с изискванията на Кодекс за поведение на служителите в държавната администрация, приет с ПМС № 57/2020 г. На този първи етап, свързан с превенцията на нередности и измами, целта е насърчаване на култура в служителите, която оказва възпиращ ефект върху измамната дейност и улеснява предотвратяването и откриването на измами, корупция, конфликт на интереси и двойно финансиране и изготвянето на правила, които ще спомогнат при установяването на данни за измами, корупция, конфликт на интереси и двойно финансиране и ще гарантират, че тези случаи се разглеждат своевременно и по подходящ начин. За да се осигури разбиране, служителите на страните, участващи в изпълнението, наблюдението и контрола на инвестиции, подписват:

- декларация, че са запознати с дефиницията за нередност по смисъла на Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95, дефиницията за корупция по смисъла на чл. 3, ал. 1 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество, както и състава на престъплението измама по чл. 209, чл. 212 и 212а от Наказателния кодекс, състава на престъплението подкуп по чл. 301, чл. 304, 304а, 304б, 304в и провокация към подкуп по чл. 307 от Наказателния кодекс и със състава на престъплението длъжностно присвояване по чл. 201 от Наказателния кодекс и реда за процедурирането на получената информация за такива нередности. Новоназначените служители подписват декларацията в 5-дневен срок от назначаването им. Декларациите се съхраняват в съответната организация/административна структура.

- декларация за липса на конфликт на интереси по смисъла на чл. 61, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) № 2018/1046 и чл. 52 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (ЗПКОНПИ). Декларацията се подписва в 5-дневен срок от назначаването/определянето на лицето. В случай, че след първоначалното подписване на декларацията спрямо член на екипа/служител възникне ситуация, която може да повлияе на безпристрастното и обективно изпълнение на задълженията му, заинтересованото лице е длъжно да декларира тези обстоятелства в 3-дневен срок от узнаването им. Независимо от посоченото от момента на узнаване на обстоятелствата лицето трябва да се въздържа от действия, които могат да компрометират безпристрастното изпълнение на неговите

служебни, трудови или договорни задължения. Незабавно от узнаване на обстоятелствата, които го поставят в конфликт на интереси, членът на екип/служителят трябва писмено да уведоми прекия си ръководител. Последният предприема действия служителя, декларирал възможен конфликт на интереси, да прекрати всякаква дейност по въпроса, за която конфликта се отнася, и трябва да прецени необходимостта от заместване на лицето. В случай, че проверката за наличието или за липсата на конфликт на интереси следва да се извърши спрямо лице, посочено в § 2, ал. 1 от допълнителните разпоредби на ЗПКОНПИ, проверката, както и производството по установяване на конфликта на интереси се осъществяват по реда на ЗПКОНПИ и Наредбата за организацията и реда за извършване на проверка на декларациите и за установяване конфликт на интереси. Декларациите за липса на конфликт на интереси и последващите за деклариране на възможен такъв се съхраняват от ДНФ.

- декларация за имущество и интереси по чл. 35, ал. 1, т. 2 от закона. Такива декларации се подписват съгласно изискванията на ЗДСл и КТ, във връзка със ЗПКОНПИ.

На етапа на откриване и противодействие на нередности и измами, в националната нормативна уредба и цитираните СУК са налице ясни процедурни правила, гарантиращи качеството на предприеманите мерки. Всеки служител на СНД следва да е запознат с тези процедурни правила и да ги спазва. Задължителен елемент от провеждането на политиката за борба с нередности и измами е управлението на риска от възникване на такива противоправни прояви. Основни задължения на ръководителя на СНД при управлението на тези рискове са:

- извършване, с помощта на екип за оценка на риска, на редовен преглед на риска от измами;
- установяване на ефективни ответни мерки срещу измамите и при необходимост промяна на политиката за борба с измамите;
- осигуряване на осведоменост относно измамите и обучение за персонала;
- гарантиране на незабавното насочване от страна на органа по управление и контрол на разследванията, когато такива се предприемат, към компетентните разследващи органи.

В рамките на СНД отговорността за изпълнение на задълженията по управлението на риска от измами и корупция е компетентност на структурните звена и включва екип за оценка на риска, състоящ се от представители на отделите, както и процедура на редовен преглед на риска от измами.

Лицата, отговорни за процесите/ръководителите на УО, отговарят за управлението на рисковете от измами и планове за действие, както е посочено в оценката на риска от измами, и по-специално за:

- гарантиране на наличието на подходяща система за вътрешен контрол в тяхната област на отговорност;
- предотвратяване и откриване на измами;
- осигуряване на надлежна проверка и прилагане на превантивни мерки в случай на съмнение за измама;
- предприемане на коригиращи мерки, включително всякакви административни наказания, когато това е уместно.

В рамките на контролната дейност на СНД и при установено съмнение за извършена нередност или получен сигнал, задължително се анализира дали са налице индикатори за измама, конфликт на интереси и корупция, като се използват данните от всички достъпни електронни системи (правно-информационни системи, публични регистри, ARACHNE и др.) По време на проверката допълнително се следи за наличието на индикатори за измама, като се ползват „червените флагове“, приложими за ЕСИФ и посочени в следните подробни ръководства: Известие на Комисията с Насоки относно избягването и управлението на конфликти на интереси съгласно Финансовия регламент (2021/С 121/01), Установяване на конфликт на интереси в процедури за обществени поръчки за структурни действия – 6 практическото ръководство на ЕК, Европейска служба за борба с измамите (OLAF), Информационна бележка относно индикаторите за измама за ЕФРР, ЕСФ и КФ (COCOF 09/0003/00-EN) и Насоки на ЕК относно оценка на риска от измами и ефективни и пропорционални мерки за борба с измамите. За целите на проверката задължително се отчита и информацията, получена чрез бутона за сигнали на страницата на СНД и въведената информация в ИС за ПВУ. При установени индикатори („червени флагове“) информацията се предоставя на дирекция „Защита на финансовите интереси на Европейския съюз (АФКОС)“ в Министерството на вътрешните работи за допълнителна проверка и насочване към компетентните органи (Прокуратурата на Република България/ Европейската прокуратура/КПКОНПИ).

В съответствие с действащото национално законодателство и СУК, СНД предприема и предвидените корективни действия:

- спиране на плащания;
- изискване да се възстановяват неправомерно получени от КП суми;
- подаване на сигнал и активно участие в наказателни производства.

В СНД са въведени процедури за докладване на измами както на вътрешно равнище, така и пред Европейската служба за борба с измамите. Всички доклади се разглеждат при най-строга поверителност и в съответствие с приложимото европейско и национално законодателство. Служителите, които докладват нередности или съмнения за измама, са защитени от репресии.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Нередностите и измамите могат да имат множество различни проявления. СНД е възприела политика на нулева толерантност към измамите и корупцията и е въвела стройна система за контрол, която има за цел да предотвратява и открива, доколкото това е практически възможно, извършването на нередности и измами и да отстранява въздействието им, ако те настъпят.